

Додаток 14
до Положення про організацію освітнього
процесу в Таврійському національному
університеті імені В.І. Вернадського

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Академія мистецтв імені С.С. Прокоф'єва
Кафедра музичного мистецтва
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор інституту **М.І. Антоненко**

_____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вокал «академічний»

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень	бакалавр (назва освітнього рівня)
галузь знань	02 Культура і мистецтво (шифр і назва галузі знань)
спеціальність (спеціалізація)	025 «Музичне мистецтво» (код і назва спеціальності (або спеціалізації))
освітня програма	Музичне мистецтво (назва освітньої програми)
тип дисципліни	Обов'язкова (обов'язкова / вибіркова)

Київ 2020

Навчальна програма *Вокал «академічний»* для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Укладачі: Сафрончик Євген Сергійович - старший викладач кафедри музичного мистецтва.

Рецензенти:

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри музичного мистецтва Академії імені С.С. Прокоф'єва
Протокол від «16» жовтня 2020 року № 1/2

Завідувач кафедри, доцент _____ Марченко В.В.

Погоджено:
Гарант освітньої програми

(підпис, ініціали, прізвище)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Вокал «академічний»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, фах освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 37	02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
	025 «Музичне мистецтво»	
Модулів: 4	Вокал	Рік підготовки: 1 – 4
Змістових модулів: 20		Семестр: 1 – 8
Загальна кількість годин: 1110		Індивідуальні години: 354
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 1 та 4 рік підготовки – 2 год. 2 та 3 рік підготовки – 2,5 год. самостійної роботи студента – 5,6 год.	Освітній ступінь «Бакалавр»	Самостійна робота: 756
		Вид контролю: Змістовий модуль: 20 Модуль – 4 (академічний концерт – 1-8 семестри; диференційований залік – 1 семестр; іспит – 2-7 семестри; державний екзамен – 8 семестр)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

– Сформувати високопрофесійних фахівців, здатних розв’язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва, що передбачає застосування певних теорій та методів концертно-виконавської, музикознавчої, педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва.

– **Передумови для вивчення дисципліни:**

Препозит:	Постпозит
<ul style="list-style-type: none">- ознайомлення студентів з фаховими вимогами до викладача сольного співу та специфікою професійної діяльності педагога-вокаліста в середніх загальноосвітніх навчальних закладах;- формування знань в галузі біофізичних механізмів співацького процесу, стійких критеріїв якості співу і співацької майстерності;- поглиблення знань про акустичні можливості голосового апарату;- розвиток вокального слуху;- надання знань з основ теорії і методики формування, розвитку та охорони дитячого голосу;- підготовка майбутніх вчителів та викладачів до самостійної вокально-педагогічної роботи;- розширення світогляду студентів (майбутніх викладачів вокалу);- формування у студентів умінь добирати й систематизувати вокально-технічний матеріал, навчально-методичний та концертний репертуар та навичок самостійної роботи з науково-методичною літературою.	<p>У результаті вивчення курсу студенти мають знати:</p> <ul style="list-style-type: none">- історичні аспекти європейської та національної вокальної педагогіки, розгляд шкіл співу, основні етапи національної школи розвитку;- систему вокальної освіти, вимоги, які висуваються до співака та педагога;- теоретичні основи співочого голосу, класифікацію голосів, їх діапазони і регістрову будову;- про роботу голосового апарату у співі, деякі питання практичної роботи з учнями;- зміст вокально-педагогічної діяльності вчителя вокалу;- пріоритетні професійні якості та вимоги до вчителя вокалу; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none">- застосовувати знання в галузі педагогічної роботи, які дозволяють правильно планувати розвиток професійних навичок і вмінь у студента;- визначати вокальні труднощі та шляхи їх подолання;- правильно визначати тип голосу в учня, розвивати його і послідовно виправляти певні недоліки;- орієнтуватися і працювати зі спеціальною літературою у галузі музичного мистецтва і науки, використовувати професійні поняття і термінологію; <p>володіти:</p> <ul style="list-style-type: none">- професійними методами педагогічної

	<p>роботи у початковій та середній етапах професійної музичної освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаннями у галузі педагогічного репертуару і методичної літератури; - основними принципами виховання співака; - теоретичними знаннями в музично-виконавській діяльності.
--	---

Примітка. Зазначається місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі програми підготовки фахівця, перелік дисциплін, що передують (препозит), а також ті, які забезпечуються (постпозит) цією навчальною дисципліною, перелік раніше здобутих результатів навчання тощо;

Основні форми роботи

Робота в спеціальному класі **Вокал «академічний»** спрямована на :

Створення на заняттях сприятливого психологічного клімату. Поступове ускладнення навчальних вимог до учня (студента). Ілюстрація викладачем вокального матеріалу на високому професійному рівні (голос викладача - еталон, взірць для наслідування),

Викладач з фаху також здійснює:

- постійне спостереження за виконавською та педагогічною практикою студента;
- співпрацю з СНТТ (організація та проведення методичних семінарів, студентських конференцій тощо);
- участь у написанні студентом реферату з педагогічної підготовки;
- використання технічних засобів навчання у спеціальному класі, таких як запис виконання студента з наступним аналізом; знайомство з художньою інтерпретацією кращих виконавців; фіксація процесу роботи викладача зі студентом; аудіо та відео-посібники, доповіді, лекції та ін.;
- контроль за виконавською практикою студента.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК)				
	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 1
ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПРН 5	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17
ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 5	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17
ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями..	ПРН 5	ПРН 7	ПРН 3	ПРН 17
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 3	ПРН 17
СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 3	ПРН 17
СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 3	ПРН 17
СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	ПРН 5	ПРН 12	ПРН 3	ПРН 17

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Модуль розглядається як сукупність річного репертуарного обсягу і базується на вивченні протягом року наступного репертуару:

– Вивчення вокалізів, Застосування різних методів вивчення вокалізів залежно від мети заняття (сольфеджування; спів на окремі голосні та склади).

–

- Традиційний класичний репертуар (арії з опер, романси, вокальні твори композиторів-класиків)
- Народні пісні (з супроводом та без супроводу);
-
- Твори сучасних композиторів,
-
- Закріплення набутих навичок у процесі роботи над вокально - художніми творами

Вивчення річного обсягу програми передбачає як проходження творів у класі, так і вільний їх розподіл по залікових формах модуля з урахуванням обов'язкового включення у виступі

Протягом чотирьох років навчання (чотирьох модулів) обов'язковим є виконання концерту для співа з оркестром. Серед творчих форм, виступ у яких може бути розглянутий як заліковий є сольний концерт та участь у конкурсі (термін звучання програми не менше 15 хвилин).

Програма цього курсу передбачає також проходження **творів:**, також твір: **який має бути обов'язково виконаний публічно .**

Розподіл репертуарного навантаження студента по семестрах, планування строків публічного виконання творів програми, а також участь студента у творчих заходах класу та академії повинні враховувати особисті якості студента, рівень його можливостей та програмні вимоги курсу.

Змістовий модуль 1.

Формування вокально-технічних навичок

Тема 1. Голосовий апарат як система

Тема 2. Процес звукоутворення. Формування основ співацького дихання. Опора співацького дихання і звуку.

Тема 3 Поняття співацької позиції. Роль резонування в процесі фонації

Тема 4. Формування навичок вокального звуковедення, роботи артикуляційного апарату.

Тема 5. Вокальний слух.

Тема 6. Професійний режим співака

Змістовий модуль 2.

Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення

- Тема 1. Класифікація співацьких голосів. Діапазон голосу та його регістри.
Тема 2 . Формування навичок кантиленного співу
Тема 3. Поняття імпедансу у вокальній педагогіці
Тема 4. Закріплення вокально-виконавських умінь

Змістовий модуль 3.

Італійська національна вокальна школа

- Тема 1 Італійська вокальна школа у XVII-XVIII століттях. Венеціанська оперна школа.
Тема 2 Представники композиторської школи. Виконавська характеристика вокальних партій опери *seria*.
Тема 3. Провідні співочі школи. Режим навчання та методичні принципи виховання співаків в Італії XVII-XVIII століттях.
Тема.4. Вокальний стиль опери-буффа.
Тема.5 Вокальне мистецтво Італії XIX століття.

Змістовий модуль 4.

Німецька, французька та українська національні вокальні школи

- Тема 1. Становлення та розвиток німецької національної вокальної школи.
Тема 2. Німецьке вокальне виконавство та педагогіка XIX - XX століття.
Тема 3. Французьке вокальне виконавство та педагогіка XVII -XX століття.
Тема 4. Витоки української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття).
Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу.

Змістовий модуль 5.

Удосконалення вокально-виконавських навичок

- Тема 1. Опанування різних видів звуковедення. Роль динамічних відтінків у вокально-виконавській творчості
Тема 2. Методи згладжування регістрів. Розвиток діапазону. Тембральне забарвлення голосу
Тема 3. Розвиток навичок виконавського аналізу та інтерпретації вокальних творів
Тема 4. Розвиток вокального слуху та виконавської техніки

МОДУЛЬ 2

Вивчення матеріалу цього модуля направлено на подальше вдосконалення студентом професійних навичок, оволодіння більш складним, різноманітним за жанрами і стилями репертуаром:

Вивчення річного обсягу програми передбачає як проходження в класі, так і вільний її розподіл по залікових формах модуля з урахуванням обов'язкового включення у виступі:

Протягом чотирьох років навчання (чотирьох модулів) обов'язковим є виконання сольного концерту з оркестром. Серед творчих форм, виступ у яких може бути розглянутий як заліковий, є сольний концерт та результативна участь у виконавському конкурсі.

Змістовий модуль 6. Робота над твором крупної форми

Тема 1. Опанування форми через засоби музичної виразності

Тема 2. .Робота над розвитком музичного мислення з метою наскрізного розвитку твору.

Тема 3. Вивчення специфіки співу з оркестром, розуміння диригентського жесту

Тема 4. . Робота над рішеннями проблем артикуляції, в залежності від стилістичних і жанрових ознак тематизму.

Змістовий модуль 7.

Узагальнення набутого комплексу професійних виконавських навичок.

Тема 1. Виховання у студента художнього смаку, естетичного відчуття, гармонічного поєднання інтелектуального та емоційного ставлення до виконавського процесу як необхідних умов для розкриття його творчої особистості, набуття осмисленої виконавської волі та невимушеної артистичності.

Тема 2. Обговорення відвіданих студентом художніх музеїв, виставок, театрів, прочитаної студентом літератури.

Тема 3. . Розвиток творчих здібностей, художніх уявлень з використанням прикладів з інших видів мистецтв, обговоренням музичних записів та оперування знаннями з інших музичних дисциплін.

Кінцевою метою курсу є закріплення, поглиблення та реалізація всіх сформованих та набутих понять, практичних вмінь та навичок у виконавській практиці, професійна самостійність та зрілість. Студент повинен

продемонструвати цей комплекс у виконанні програми державного іспиту на одержання кваліфікації «Бакалавр».

В програмі державного екзамену з дисципліни **Вокал «академічний»** випускник освітнього ступеня «**Бакалавр**» має представити:

Протягом чотирьох років навчання (чотирьох модулів) обов'язковим є виконання: сольного концерту. Серед творчих форм, виступ у яких може бути розглянутий як заліковий, є сольний концерт та результативна участь у виконавському конкурсі.

Самостійна робота студента передбачає вивчення та публічне виконання твору сучасних композиторів /починаючи з ХХ століття до сьогодення .

Репертуар програми державного екзамену повинен відповідати програмним вимогам та додержуватися принципу різноманітності жанрів та стиль різних музичних епох та національних культур, демонструвати значні виконавські труднощі. Програма обговорюється та затверджується на засіданні кафедри, її репертуарна спрямованість враховує індивідуальні риси студента, підкреслює його творчу особистість. Виконання державної програми вимагає від студента завершеної, майстерної форми виступу та якісного технічного втілення, демонстрації багатогранних професійних навичок, переконливої художньо-образної концепції, активного індивідуально особистого вираження у виконавському, артистичному плані. Для підготовки студента до виступу на Державному екзамені проводиться обов'язкове попереднє прослуховування екзаменаційної програми.

На Державному екзамені **Вокал «академічний»** випускник повинен продемонструвати:

Відмінне володіння теоретичними й методичними знаннями з курсу.

Уміння вільно виконувати практичні завдання з відповідних тем, передбачених навчальною програмою.

Знання основної і додаткової літератури з дисципліни. Вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань і вмій.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Кількість годин
--	------------------------

Назва змістових модулів і тем	Денна форма		
	Всього	у тому числі	
		інд.	с.р.
МОДУЛЬ 1			
Змістовий модуль 1. Формування вокально-технічних навичок			
Тема 1. Голосовий апарат як система.			
Тема 2. Процес звукоутворення. Формування основ співацького дихання. Опора співацького дихання і звуку.			
Тема 3. Поняття співацької позиції. Роль резонування в процесі фонації			
Тема 4. Формування навичок вокального звуковедення, роботи артикуляційного апарату.			
Тема 5. Вокальний слух.			
Тема 6. Професійний режим співака			
Всього за змістовим модулем 1			
Змістовий модуль 2. Розширення уявлення стосовно процесу звукоутворення та звуковедення			
Тема 1. Класифікація співацьких голосів. Діапазон голосу та його регістри.			
Тема 2. Формування навичок кантиленного співу			
Тема 3. Поняття імпедансу у вокальній педагогіці			
Тема 4. Закріплення вокальновиконавських умінь			
Всього за змістовим модулем 2			
Змістовий модуль 3. Італійська національна вокальна школа			
Тема 1. Італійська вокальна школа у XVII-XVIII століттях. Венеціанська оперна школа.			
Тема 2. Представники композиторської школи. Виконавська характеристика вокальних партій опери <i>seria</i> .			
Тема 3. Провідні співочі школи. Режим навчання та методичні принципи виховання співаків в Італії XVII-XVIII століттях.			
Тема 4. Вокальний стиль опери-буффа.			
Тема 5. Вокальне мистецтво Італії XIX століття.			
Всього за змістовим модулем 3			
Змістовий модуль 4. Німецька, французька та українська національні вокальні школи			
Тема 1. Становлення та розвиток німецької національної вокальної школи.			
Тема 2. Німецьке вокальне виконавство та педагогіка XIX - XX століття.			

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма		
	Всього	у тому числі	
інд.		с.р.	
Тема 3. Французське вокальне виконавство та педагогіка XVII -XX століття.			
Тема 4. Витоки української національної школи співу та розвиток вокального мистецтва в Україні за часів Царської Росії (XVIII-XIX століття). Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу.			
Всього за змістовим модулем 4			
Загалом у МОДУЛІ 1			
МОДУЛЬ 2			
Змістовий модуль 5. Робота над твором крупної форми			
Тема 1. Опанування форми через засоби музичної виразності			
Тема 2. Робота над розвитком музичного мислення з метою наскрізного розвитку твору.			
Тема 3. Вивчення специфіки співу з оркестром, розуміння диригентського жесту			
Тема 4. Робота над рішеннями проблем артикуляції, в залежності від стилістичних і жанрових ознак тематизму			
Всього за змістовим модулем 5			
Змістовий модуль 6. Узагальнення набутого комплексу професійних виконавських навичок.			
Тема 1. Опанування форми через засоби музичної виразності при виконання варіацій.			
Тема 2.Робота над розвитком музичного мислення з метою наскрізного розвитку твору.			
Тема 3. Вивчення специфіки співу в творах для голосу з оркестром, розуміння диригентського жесту, знання оркестрової партитури.			
Тема 4. Робота над рішеннями проблем артикуляції, штрихової техніки в залежності від стилістичних і жанрових ознак тематизму.			
Всього за змістовим модулем 6			

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ пп	Назва теми	Кількість годин
1.	Самостійне опрацювання студентами літератури з теорії і практики сольного співу	
2.	Спостереження за діяльністю викладачів сольного співу (академічного)	
3.	Спостереження за діяльністю викладачів сольного співу та аналіз методів роботи над вокальними вправами і вокалізами	
4.	Ознайомитися з запропонованою викладачем тематичною літературою, аудіо- та/або відеоматеріалом.	
5.	Робота с вокально-технічними вправами для академічних співаків	
6.	Засвоїти основні види звуковедення – legato, non legato, staccato.	
7.	Розвинути навички здійснення ґрунтовного аналізу вокальних творів з метою створення виконавських інтерпретацій, використавши при цьому власні твори навчального вокального репертуару	
8.	Засвоїти вокально-виконавські та викладацькі навички під час роботи з музичним матеріалом.	
9.	Бути налаштованими на можливу участь у концертних заходах, конкурсах тощо.	
10.	Робота над розвитком музичного мислення:	
11.	Активізація :самостійності:	
12.	Робота над стильовими особливостями твору:	
13.	Робота над образною сферою:	
14.	Самостійна робота з літературою та записами:	
15.	Робота над артикуляцією:	
16.	Виховання навичок осмислення твору:	
17.	Виховання навичок цілісного опанування твору:	
18.	Розвиток тембрального уявлення:	
19.	Особливості виконання творів українських композиторів ХІХ – першої половини ХХ століття	
20.	Робота над вихованням артистизму:	
21.	Самостійне опрацювання додаткової літератури, рекомендованої викладачем:	
22.	Самостійне вивчення твору:	
23.	Виявлення виконавського комплексу засобів виразності у творах класичного стилю:	
24.	Опрацювання культури звуковидобування у творах імпресіоністичного стилю:	
25.	Робота над засобами музичної виразності, які втілюють стильові ознаки твору:	
26.	Етапи підготовка до виступу:	

№ пп	Назва теми	Кількість годин
27.	Виховання навичок осмисленого та раціонального підходу в роботі над технічними труднощами, розвиток знань та умінь, набутих попередніми етапами навчання.	
28.	Особливості проведення репетицій у концертному приміщенні. Планування репетиції.	
29.	Подальша робота над навичками виконавської майстерності.	11
30.	Активізація образно-асоціативного мислення і уявлення:	
31.	Розвиток творчих здібностей, художніх уявлень з використанням прикладів з інших видів мистецтв, обговоренням музичних записів та оперування знаннями з інших музичних дисциплін	
32.	Виявлення виконавського комплексу засобів виразності у творах сучасного стилю:	
33.	Самостійне вивчення двох творів українських композиторів – класика і сучасного.	
	Всього годин:	

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковими формами контролю з дисципліни **Вокал «академічний»** за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня **«Бакалавр»** є іспити у 2 – 7 семестрах, залік з оцінкою у 1 семестрі та державний екзамен наприкінці 8 семестру. Крім того, протягом кожного семестру (за винятком 1 семестру) студент освітнього ступеня **«Бакалавр»** мусить не менше одного разу виступити в академічному концерті з спеціально підготовленою програмою, що створює певну ритмічність сценічного досвіду та виступає своєрідним аналогом обов'язкового семінару. Репертуар, що вивчається та апробується на сцені студентом, фіксується у **особовій репертуарній картці студента**, яка слугує матеріалом для характеристики державній екзаменаційній комісії. Репертуарні картки віддзеркалюють весь творчий шлях студента, свідчать про ступінь його виконавської активності, виключають повтори на заліках та іспитах виконуваних раніше творів, дозволяють ліквідувати нестачу у репертуарі студента творів тих або інших жанрів та стилів.

ЗАЛІКОВІ ТА ІСПИТОВІ ВИМОГИ

Курс	Семестр	Семестр
	1 сем.	2 сем.
1	Академ.концерт:	Академ.концерт: Вільна програма Іспит:

	Залік:	
2	3 сем. Академ.концерт: Вільна програма Іспит: Вільна програма	4 сем. Академ.концерт: Твір крупної форми : концерт, цикл ... Іспит:
3	5 сем. Академ.концерт: Вільна програма Іспит: Вільна програма	6 сем. Академ.концерт: Старовинна арія, романс, народна пісня Іспит: 1. Романтичний твір середньої форми 2. Самостійно підготовлений твір
4	7 сем. Академ.концерт: Вільна програма Іспит: Вільна програма	8 сем. Академ.концерт: Оперна арія, романс, народна пісня , твір сучасного композитора Колоквіум з фаху Державний екзамен:

**Орієнтовні залікові та іспитові програми з дисципліни
Вокал «академічний»
для студентів освітнього ступеня «Бакалавр»**

1 курс, 1 семестр /залік/

(3-5 вокалізів; 3 простих твори ; Учень повинен опанувати початковими навичками звукоутворення в середньому регістрі)

1 курс, 2 семестр /іспит/

(4 - 6 вокалізів до 5 неважких творів - арії, романси та народні пісні;
Учень повинен вміти виконувати м'яку атаку, співати Legato,,
стійко інтонувати і виразно виконувати свою навчальну програму.

2 курс, 3 семестр /іспит/

(До - 6 вокалізів до 10 неважких творів - старовинні арії, романси та народні пісні.)

Триває тренаж вокально - технічних навичок . Інтенсивно опрацьовуються художньо - виконавські завдання , розширюється робочий діапазон в вокалізах і творах)

2 курс, 4 семестр /залік/

(До - 5 вокалізів до 7 творів - арії, романси та народні пісні.)
Розширюється робочий діапазон в вокалізах і творах ; кантилена ,
дикція , нюанси, звуку по всьому діапазону

3 курс, 5 семестр /іспит/

(Учень проходить: 4 - 5 вокалізів підвищеної складності; 4 арій
вітчизняних і зарубіжних композиторів; 6 - 8 романсів ; 2 - 3 народних
пісень.)

Працювати над грамотним виконанням стаккато, групетто,
Форшлаг і мордент . Освоювати філировку і фальцет.

3 курс, 6 семестр /залік/

(Арії з опер, романси сучасних композиторів, естрадні пісні великого
вокального діапазону)

Триває робота над розширенням діапазону на верхньому
ділянці діапазону на тон - два тони і тільки в розспівування!

4 курс, 7 семестр /іспит/

1 - Старовинна арія - Каччини, Скарлатті, Бах, Перселл.

2 - Арія з опери - Верді, Гуно, Вагнер, Сметана.

3 - Арія з опери - Глінка, Чайковський, Рахманінов.

4 - Романс - Бізе, Леонкавалло, Гріг, Монюшко.

5 - Романс - Римський-Корсаков, Аренский, Кюї.

6 - Романс-пісня - Шостакович, Свиридов, Гаврилін.

7 - Народна пісня на рідній мові.

Учень повинен показати Legato, гарне дихання з опорою звуку, грамотну
фразировку, виразну дикцію, piano iforte.

4 курс, 8 семестр / державний екзамен/

Робота над програмою до державного іспиту

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

У 1, 3, 5 та 7 семестрах обов'язковим є виконання вільно вибраної
частини репертуару модуля на академічному концерті, яке оцінюється
згідно затверджених критеріїв та має ваговий коефіцієнт **40%**. Виконання
частини репертуару модуля під час екзамену також оцінюється згідно
затверджених критеріїв та має ваговий коефіцієнт **60%**.

У 2, 4 та 6 семестрах обов'язковиміє виконання **вільно вибраної** частини репертуару модуля на **академічному концерті**, оцінка має ваговий коефіцієнт **20%**; виконання **обов'язкової** частини модуля **згідно курсових вимог**, оцінка має ваговий коефіцієнт **30%**; виконання іншої **обов'язкової** частини репертуару модуля під час **екзамену**, ваговий коефіцієнт оцінки **50%**.

Таким чином підсумкова оцінка у непарних семестрах складається з оцінки за **академічний концерт** (бал x 0,4) та оцінки за **екзамен** (бал x 0,6). У парних семестрах - з оцінки за **академічний концерт з вільною програмою** (бал x 0,2), оцінки за **академічний концерт з обов'язковою програмою** (бал x 0,3) та оцінки за **екзамен** (бал x 0,5).

Розрахунок вагового коефіцієнта оцінки

	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6
100	10	20	30	40	50	60
95	9,5	19	28,5	38	47,5	57
90	9	18	27	36	45	54
85	8,5	17	25,5	34	42,5	51
80	8	16	24	32	40	48
75	7,5	15	22,5	30	37,5	45
70	7	14	21	28	35	42
65	6,5	13	19,5	26	32,5	39
60	6	12	18	24	30	36
40	4	8	12	16	20	24
20	2	4	6	8	10	12

Приклад розрахунку підсумкової оцінки

Непарний семестр: академічний концерт $95 \times 0,4 = 38$
іспит $85 \times 0,6 = 51$

$$38 + 51 = 89$$

Парний семестр: академічний концерт (вільна програма) $95 \times 0,2 = 19$
академічний концерт (обов'язкова програма) $80 \times 0,3 = 24$
іспит $90 \times 0,5 = 45$

$$19 + 24 + 45 = 88$$

До підсумкової оцінки можливо додавати додаткові бали: **2 бали за сольний концерт, 3 бали за результативну участь у конкурсі.**

КРИТЕРІЇ 100-БАЛЬНОЇ ШКАЛИ
(у зіставленні з оцінкою ECTS та національною шкалою)
оцінювання виконання програми з дисципліни
«спеціальний інструмент (фах)»:

Оцінка ECTS	Бал	Іспит	Залік	Загальні параметри оцінки				
				Рівень складності програми	Інтерпретаторське мислення, розуміння стилю	Технічна майстерність	Артистизм	Стабільність виконання
A	100	В І Д М І Н Н О	З А Р А Х О В А Н О	Найвищий	Глибоке, зріле, індивідуальне	Блискуча, художньо завершена	Яскравий, органічний	Висока
	95			Найвищий, високий	Глибоке, зріле, індивідуальне	Відмінна	Органічний	Висока
	90			Найвищий, високий	Зріле, переконливе	Відмінна	Сформований	Висока
B	85	Д О Б Р Е	А Х О В А Н О	Високий	Переконливе, традиційне	Добра	Сформований	Достатня
C	80			Високий	Не завжди переконливе	Добра	Сформований	Достатня
	75			Високий, середній	Формальне, непереконливе	Добра	Невиразний або зовнішній	Достатня
D	70	З А Д О В І Л Ь Н О	А Х О В А Н О	Середній або завищений	Формальне, непереконливе	Недосконала	Невиразний або зовнішній	Часткова
	65			Середній	Непереконливе	Недосконала	Невиразний	Часткова
E	60			Середній	Фрагментарне	Недосконала	Невиявлений	Недостатня
FX	40	Незадов. з можливістю повтор. склад.	Не зарах. з можливістю повтор. склад.	Низький	Фрагментарне	Обмежена	Невиявлений	Недостатня
F	20	Незадов. з повтор. вивч. дис.-ни	Не зарах. з повтор. вивч. дис.-ни	Низький	Слабко сформоване	Обмежена	Відсутній	Недостатня

Критерії 100-бальної шкали оцінювання колоквиуму з фаху:

Бал	Загальні критерії оцінки
100	Абітурієнт має свідомі знання музичного матеріалу у межах програми; узагальнює та творчо застосовує асоціативні зв'язки між музичними творами, творами інших мистецтв та життєвими явищами; вільно та свідомо використовує спеціальну музичну термінологію у роздумах, висновках та узагальненнях щодо прослуханого або виконаного твору; рівень мистецького мислення достатньо високий; самостійно використовує природні здібності, набуті знання та уміння в музичній діяльності.
95	Абітурієнт володіє музичним матеріалом у межах програми; вміє використовувати здібності, знання та уміння у нових завданнях; демонструє знання спеціальної музичної термінології, її усвідомлення; уміння систематизувати, узагальнювати, аналізувати, інтерпретувати музичні твори, асоціювати їх з творами інших мистецтв та життєвими явищами, застосовувати здобуті знання у музичній діяльності.
90	Абітурієнт має міцні, ґрунтовні знання, але, аналізуючи музичні твори, допускає несуттєві неточності у формулюваннях та спеціальній музичній термінології; не завжди обґрунтовано може довести свою думку щодо музичних явищ; вказані неточності може виправляти самостійно.
85	Абітурієнт виявляє глибоке засвоєння музичного матеріалу, але допускає неточності у використанні спеціальної музичної термінології, які потребують зауваження або корегування; трапляються поодинокі недоліки у виконанні музичного твору і формуванні думок щодо музичних явищ; не завжди самостійно систематизує та узагальнює музичний матеріал.
80	Абітурієнт вміє сприймати і виконувати музичні твори, досить повно аналізує художньо-образний зміст твору, але має стандартне мислення, йому бракує власних висновків, асоціацій, узагальнень; недостатньо володіє спеціальною музичною термінологією при аналізі музичних явищ.
75	Абітурієнт здатний сприймати та виконувати музичні твори, але робить непереконливі висновки, непослідовно викладає свої думки, допускає термінологічні помилки; знає найважливіший музичний матеріал, але знання нестійкі.
70	Абітурієнт здатний сприймати та відтворювати значну частину музичних творів, але має слабо сформоване художнє мислення, не завжди послідовно та логічно характеризує музичні твори, його розповідь потребує уточнень і додаткових запитань; не вміє самостійно зробити висновків щодо прослуханої або виконаної музики.
60	Абітурієнт здатний сприймати та виконувати музичні твори на репродуктивному рівні; але не розуміє художньо-образної специфіки музичних творів; застосування знань та спеціальної музичної термінології посереднє.
40	Абітурієнт здатний сприймати та виконувати окремі фрагменти музичних творів; знає незначну частину музичного матеріалу; застосовує обмежений термінологічний та словниковий запас.
20	Абітурієнт володіє незначною частиною музичного матеріалу та спеціальної музичної термінології; має слабо сформований рівень сприйняття музичних творів, обмежені вміння та навички; словниковий запас дає змогу викласти думку на елементарному рівні.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Нотна література.
3. Мистецтвознавча література з проблем фортепіанного виконавства.
4. Методична література з питань фортепіанної майстерності.
5. Аудіо- та відеозаписи занять і концертних виступів видатних педагогів та виконавців.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики / Л.Б. Дмитриев. - М., 1968. - 347 с.
2. Зданович А.П. Некоторые вопросы вокальной методики / А. П. Зданович. - М., 1965. - 148 с.
3. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва / М. Микиша. - Київ, 1985. - 80 с.
4. Менабени А.Г. Методика обучения сольному пению / А.Г. Менабени. - М., 1987. - 95 с.
5. Морозов В.П. Биофизические основы вокальной речи / В.П. Морозов. - Л., 1977. - 232 с.
6. Овчаренко Н. Основы вокальной методики : науково-методичний посібник / Н. Овчаренко. - Кривий Ріг: Видавничий дім, 2006. - 116 с.
7. Педагогічний репертуар вокаліста. Вип. 1, Вип. 2. - К. : Мистецтво. - 1966, 1968.
8. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу: навчально-методичний посібник для студентів мистецького факультету (Спеціальність «Музична педагогіка і виховання») / Т.М. Пляченко. - Кіровоград : КДПУ, 2005. - 80 с.
9. Пляченко Т.М. Методика викладання вокалу: програма навчального курсу для студентів мистецького факультету (Спеціальність «Музична педагогіка і виховання», ОКР «спеціаліст») / Т.М. Пляченко. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. - 30 с.
10. Пляченко Т.М. Постановка голосу: навчальна програма для студентів мистецького факультету педагогічного університету / Т.М. Пляченко. - Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2006. - 28 с.
11. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю.Є. Юцевич. - Київ, 1998. - 160 с.

Допоміжна

12. Абт Ф. Школа пения: избранные упражнения для низких голосов в сопровождении фортепиано / Ф. Абт. - М. : Музыка, 1985. - 31 с.
13. Барсов Ю. Вокально-исполнительские принципы М.И.Глинки / Ю. Барсов. - М., 1968. - 66 с.
14. Вартанян И.А. Звук - Слух - Мозг / И.А. Вартанян. - Л., 1981. - 176 с.
15. Виардо П. Упражнения для женского голоса в сопровождении фортепиано / П. Виардо. - М. : Музыка, 1967. - 40 с.
16. Вілінська І. Вокалізи для середнього голосу: учб. репертуар / І. Вілінська. - К. : Музична Україна, 1989.

17. Вилинская И. Вокализы для низкого голоса с фортепиано [для консерваторий и муз. училищ] / И. Вилинская. - К., 1962.
18. Вокализы зарубежных композиторов: для высокого голоса в сопровождении фортепиано / Сост. А. Мишутин. - М. : Музыка, 1989. – 50 с.
19. Вопросы вокальной педагогики. - М., 1984. - Вып. 7. - 160 с.
20. Гарсиа М. Школа пения / М. Гарсиа. - М. : Госмузиздат, 1956. - Ч. I, II.
21. Гембицкая Е.Я. Последовательность певческого обучения / Е. Я. Гембицкая, Д.А. Дышлевская // Известия АПН РСФСР, - М., 1960. - Вып.110. - С. 85-104.
22. Гениуш А.Б. О совершенствовании методов обучения пению учителей музыки / А.Б. Гениуш // Совершенствование процесса профессиональной подготовки учителя музыки в условиях высшего педагогического образования : сб. науч. тр. - М. : МГЗПИ, 1982. - С.148 - 156.
23. Голубев П.В. Советы молодым педагогам-вокалистам / П.В. Голубев. - М., 1963. - 87 с.
24. Гонтаренко Н.Б. Сольное пение: секреты вокального мастерства / Гонтаренко Н.Б. - Ростов н/Д: Феникс, 2006. - 155 с.
25. Добровольская Н., Орлова Н. Что надо знать учителю о детском голосе / Н. Добровольская, Н. Орлова. - М., 1972. - 32 с.
26. Егорычева М.И. Упражнения для развития вокальной техники / М. И. Егорычева. - К. : Музична Україна, 1980. - 117 с.
27. Емельянов В.В. Фонопедические упражнения : методическая разработка / В.В. Емельянов. - Кировоград, 1988. - 29 с.
28. Ермолаев В.Г. Руководство по фониатрии / В.Г. Ермолаев, Н.Ф. Лебедев, В. П. Морозов. - М., 1970. - 270 с.
29. Жербіна Л.М. Виховання професійної орієнтації в процесі індивідуальних занять з постановки голосу / Л.М. Жербіна, Г.С. Шоліна // Дослідження проблем професійної підготовки вчителя музики. - Київ, 1981. - С.25 - 32.
30. Заседателев Ф.Ф. Научные основы постановки голоса / Ф.Ф. Заседателев. - М., 1965. - 255 с.
31. Зейдлер Г. Искусство пения / Г. Зейдлер. - М. : Музыка, 1987. - Ч. II - 23 с.
32. Избранные вокализы для высокого голоса в сопровождении фортепиано / составитель Г. Тиц. - М. : Музыка, 1977. - 39 с.
33. Кантарович В.С. Гигиена голоса / В.С. Кантарович. - М. : Музгиз, 1955. - 156 с.
34. Кочнева И. Вокальный словарь / И. Кочнева, А. Яковлева. [- 2-е изд.] - Л. : Музыка, 1988. - 70 с.
35. Люш Д. Развитие и сохранение певческого голоса / Д. Люш. - Киев, 1988. - 144 с.
36. Малинина Е. Вокальное воспитание детей / Е. Малинина. - Л., 1967. - 45 с.
37. Менабени А. Методы вокальной работы в школе / А.Г. Менабени // Музыкальное воспитание в школе. - М., 1976. - Вып.11. - С. 86 - 94.
38. Назаренко И.К. Искусство пения / И.К. Назаренко. - М. : Музгиз, 1963. - 511 с.
39. Огороднов Д. Основные принципы вокального воспитания / Д. Огороднов. - К. : Музична Україна, 1989. - 142 с.
41. Стулова Г.П. Дидактические основы обучения пению : учеб. пособие / Г. Стулова. - М., 1988. - 69 с.
42. Юссон Р. Певческий голос: исследование основных физиологических и акустических явлений певческого голоса / Рауль Юссон. - М. : Музыка,